

Alaikäisenä omilleen muuttavien arjen haasteet ja tuen tarpeet

Lauri Ikola ja Johanna Pyymäki
28.9.2023

Alaikäisenä itsenäistyminen – kasvava ilmiö

Kotimaa

Nuoret muuttavat pois lapsuudenkodista entistä aiemmin – suuntaus jatkui korona-aikana

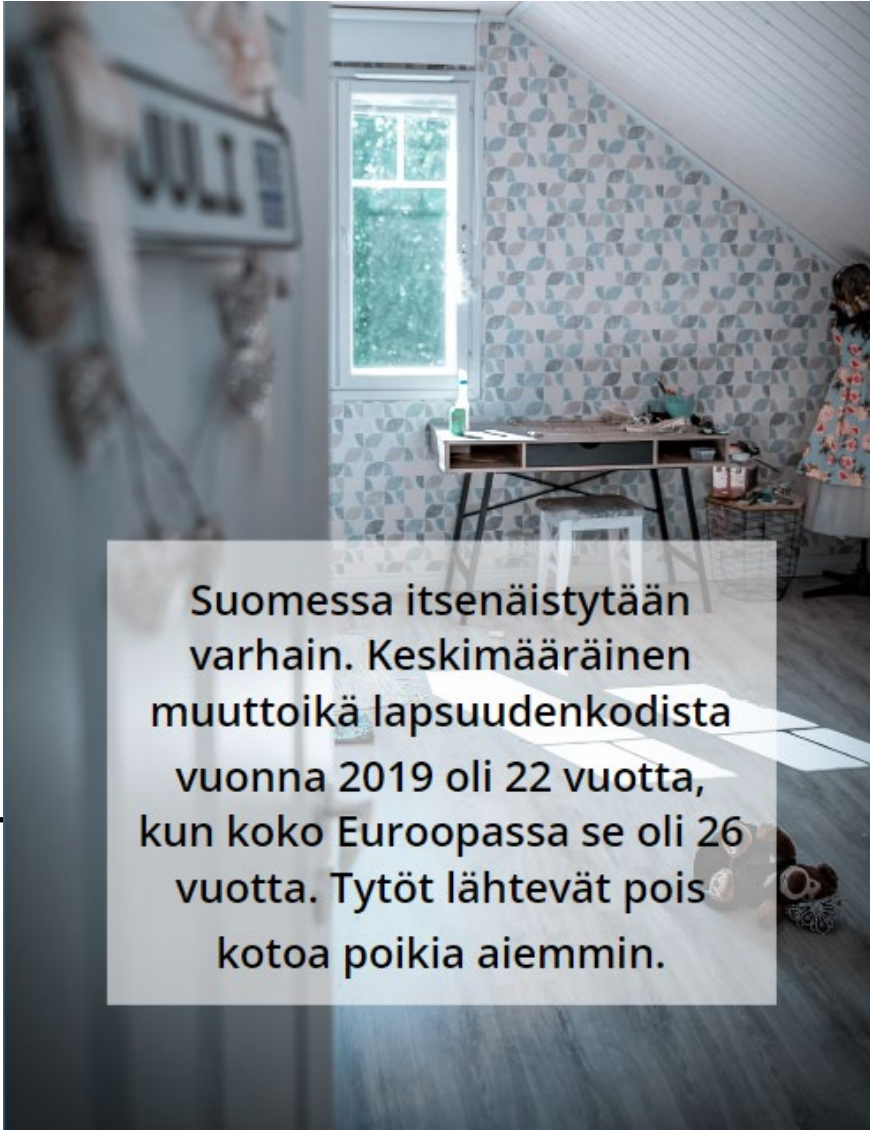
Muuttojen aikaistuminen jatkui Suomessa myös korona-aikana, toisin kuin muissa EU-maissa.

Lähde: Aamulehti 5.2.2023:
<https://www.aamulehti.fi/kotimaa/art-2000009372928.html>

Asuminen

Juuli Kyllönen, 16, jättää lapsuudenkodin ja muuttaa 150 kilometrin päähän yksin asumaan: "Osaankohan maksaa laskut?"

Lähde Yle 6.8.2022. <https://yle.fi/a/3-12564142>

Suomessa itsenäistytään varhain. Keskimääräinen muuttoikä lapsuudenkodista vuonna 2019 oli 22 vuotta, kun koko Euroopassa se oli 26 vuotta. Tytöt lähtevät pois kotoa poikia aiemmin.

Itsenäisesti asuvien nuorten mielen hyvinvoinnin edistämisen ekosysteemi

1. Nuorten osallisuus

2. Ilmiön kuvaus

3. Yhteinen tavoite

4. Kokeilujen ideointi

5. Ekosysteemi-kartta

6. Kokeilut

Mukana kehittämässä:

13 nuorta kokemusasiantuntijana

8 kehittäjätahoa kokeiluissa

noin 30 ekosysteemi-toimijaa

yhteistyökumppanina Kolmas Persoona Oy

ITSENÄISESTI ASUVIEN NUORTEN MIELEN HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN EKOSYSTEEMI

TOIMIJOITA: ASUMINEN & KODINHOITO

OHJAAMO

- Palveluneuvojilta tukea itsenäistymiseen esim. vuokrasopimukset, sähkösovitukset ym.
- **YHTEYS:** nettisivut, Instagram @ohjaamotampere

SPR NUORTEN TURVATALO

- keskustelua nuorille ja heidän läheisilleen
- tilapäistä majoitusta ja kriisiapua nuorille
- tukea itsenäistymiseen
- **YHTEYS:** nettisivut, puhelin, sähköposti, Facebook, Digitaalinen turvatalo

MARTAT

- Marttakoulun Omaan kotiin - nettisivusto
- Vinkkejä arkeen (ruoka, siivous, pyykit, työkalut)
- Muuttajan muistilista

ASUMISNEUVONTA

- Asumisneuvonta erit. nuoria tukeville ammattilaisille
- Infotilaisuudet kouluille
- **YHTEYS:** nettisivut

NUORISOASUNTOLIITTO
(valtakunnallinen)

- Omaan kotiin -opas
- Asumisen ABC -opas
- Kysy asumisohjaajalta -lomake
- **YHTEYS:** nettisivut, Instagram @nuorisooasuntoliitto

VOUKRANANTAJAT

Tampereen seudun nuorisoonnot (TASNA) ry

- Asumisneuvonta ja ohjaus asumiseen liittyvissä asioissa
- Vuokra-asuntoja nuorille (myös ala-ikäisille)
- Infotilaisuudet kouluille
- Ohjaamossa asumisneuvontaa
- **YHTEYS:** käynti, puhelin, sähköposti

Pirkan Opiskelija-asunnot (POAS)

- Kohtuuhintaista asumista
- Asuntoja opiskelijoille ja nuorille työssäkäyville
- Ei jonotusta, asunnot vuokrataan kiireellisyys ja tarpeen perusteella
- Yhteistyötä oppilaitosten kanssa
- **YHTEYS:** nettisivut, Instagram @poaskoti

Tampereen opiskelija-asunto säätiö (TOAS)

- Helposti haettavia, hyvällä sijainnilla olevia edullisia opiskelija-asuntoja.
- Noin puolet talokkeista vakuudettomia
- Nopeat ja tehokkaat sähköiset palvelut
- Muita palveluita: kuntosalit, yhteiskäyttöauto ym.
- Helppoa ja turvallinen yhteydenotto.
- Apua asumisen haasteisiin tai ohjaus sopivalle avuntarjoajalle
- **YHTEYS:** nettisivut, Instagram @toas.asunnot

ARJEN AIKUISEN Yhteys nuoren kanssa & ohjaus

Opinto-
ohjaaja

Kuraat-
tori

Psykologi

Huoltaja

Ryhmän-
ohjaaja ja
opettaja

Opiskelu-
terveyden-
huolto

Muut
esim.
ohjaaja

NUORI

ohjaus

kokeilut

TOIMIJOITA: ELÄMÄNHALLINTA

OHJAAMO

- palveluneuvojan kanssa arjen läpikäynti - tukea pienin ja suurempiin haasteisiin
- "Jos et tiedä mistä aloittaa, aloita ohjaamosta"
- **YHTEYS:** käynti, soitto, sähköposti, chat, WhatsApp, Instagram @ohjaamotampere tai Facebook @OhjaamoTre

NUORTEN MIELENTERVEYSSEURA - YEEI

- **tietoa** hyvinvoinnista ja terveyden edistämisen sisällöistä - mielen terveyttä edistävän sisällön tuottaminen somekanaville Instagram & TikTok
- Muudi, mielen terveys ja rasismi Instagram & TikTok
- **kuormitusmittari:** opiskeluun liittyvien voimavarojen tunnistamisen työkalu
- **oppilaitoksen toimijalle** nettisivut, Instagram @yeei.oppilaitoksissa

FINFAMI PIRKANMAA

- Tukea nuorelle kun läheisen päihteiden käyttö tai mielen terveys aiheuttaa huolta
- keskustelutuki
- vertaistukiryhmät
- leirit ja illanvietot
- **YHTEYS:** nettisivut, puhelin, sähköposti, Snapchat

Nuorisopalvelut, erityisnuorisotyö?

- Jalkautuva työ, Liikkis
- Yhdenvertaisuustyön ohjaajat
- Yksiohjaus

ARJEN AIKUISEN Yhteys nuoren kanssa & ohjaus

Opinto-
ohjaaja

Kuraat-
tori

Psykologi

Huoltaja

Ryhmän-
ohjaaja ja
opettaja

Opiskelu-
terveyden-
huolto

Muut
esim.
ohjaaja

NUORI

ohjaus

kokeilut

TOIMIJOITA: TOIMEENTULO

TALOUSNEUVOLA (Tipotie, Tesoma, Hervanta)

- yksilöllistä neuvontaa budjetin laatimiseen ja velkaantumiseen
- walk-in ja puhelinneuvontaa ilman ajanvarausta
- **Evrikaa ja filistä -verkkovalmennus**
- **YHTEYS:** walk-in, puhelin, chat

KIRKKOPALVELUT RY

- ajantasaista tietoa ruoka-aputapahtumista ja yhteisöllisistä ruokailuista
- **YHTEYS:** sähköinen ilmoittautelu

KELA

- taloudellista tukea nuorille eri elämäntilanteisiin
- etuuksia esim. yleisen asumistuki, opintotuki, sairauspäiväraha, kuntoutusraha, perustulo, asumistuki
- Kelan **Extranet** -palvelussa materiaalia oppilaitoksille
- **YHTEYS:** OmaKela-verkkopalvelu, puhelin, ajanvaraus, käynti, chat

OHJAAMO

- Kela ohjaus palveluneuvojen toimesta ja mahdollisuus varata aika Kela-asiointiin
- Työhaussa tukeminen: mahdollisuuksien katselu, sparraus hakemuksen tekoon ja haastatteluun
- **YHTEYS:** käynti, soitto, sähköposti, chat, WhatsApp, Instagram @ohjaamotampere tai Facebook @OhjaamoTre

TAKUUSÄÄTIÖ

- Hallitse rahoitasi -verkkovalmennus
- **Penno-sovitus** tai **Penno-työkiriä**
- väline budjetointiin ja rahankäytön seuraamiseen
- **Hallitse rahoitasi -työkäluupakki** nuorten ennakkoavaan talousneuvontaan ja -ohjaukseen

ARJEN AIKUISEN Yhteys nuoren kanssa & ohjaus

Opinto-
ohjaaja

Kuraat-
tori

Psykologi

Huoltaja

Ryhmän-
ohjaaja ja
opettaja

Opiskelu-
terveyden-
huolto

Muut
esim.
ohjaaja

NUORI

ohjaus

kokeilut

TALOUS JA NUORET TAT

- **Duunikausi-sovellus:**
- ammatit, alat ja työtehtävät tutuksi
- sis. kokemusohjaisen CV:n tekemisen työhaun tueksi
- **Talous-työelämä- ja vrittävyystaitoja** **kasittelevia materiaaleja** kaikille luokkasteille

4H TAMPERE

- Kurssit
- 4H-yhteisö: koulutusta ja tukea oman yrityksen perustamiseen, itsensä työllistämiseen
- Ajokortti työelämään
- Ryhmäohjauksia
- **YHTEYS:** sähköposti, puhelin, somekanavat

YMCA

- Ryhmäohjaus- ja kesätoita
- **YHTEYS:** nettisivut, sähköposti, puhelin

SPR NUORTEN TURVATALO

- keskustelua nuorille ja heidän läheisilleen
- tukea ja neuvontaa itsenäistymiseen
- apua unirytmien löytymiseen
- ryhmätoimintaa
- **YHTEYS:** nettisivut, puhelin, sähköposti, Facebook, Digitaalinen turvatalo

PIIRKANMAAN MIELENTERVEYS RY

- **Osoitilla ja Parampi mieli -hanke**
- ryhmätoimintaa (suljettua ja avointa)
- **YHTEYS:** puhelin, sähköposti ja nettisivut

YMCA

- yksilö- ja ryhmämuotoinen tuki arjen hallintaan
- nuorten ohjaus eteenpäin
- **YHTEYS:** nettisivut, sähköposti, puhelin

Nuorten ajatuksia itsenäistymisestä

"Se on joillekin itsestäänselvyys ja joillekin unelmaa, että vanhemmat auttaa taloudellisest itsenäistymisessä. – Mut mistä se tuki sit tulee, jos ei kotoa?"

"Mitään sellasia isompia ongelmia ei tullu, mitä ei olis äiti voinu opastaa"

Nuorten ajatuksia itsenäistymisestä

Voimavaroja

Kämpän ei tarvitse olla hieno, se on vaan, et se on sun oma. Sillä on merkitystä.

Kissan omistaminen on kyllä lievittänyt yksinäisyyttä.

Itsenäisesti asumisessa on parasta, kun kukaan ei päättä omasta puolesta. On rauhallisempaa olla kotona, eikä tee enää mieli palata vanhempien luo asumaan.

Yksityinen vuokranantaja pitää yhteyttä ja auttaa tarvittaessa, tämä tuntuu hyvältä tuelta.

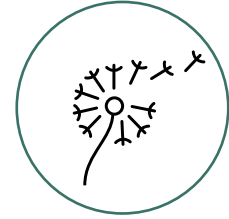
Haasteita

Yllätti, että ei voi kysyä keneltäkään, eikä kukaan kerro miten tavarat tulisi järjestää kotona. Mihin esimerkiksi keittiöpyyhkeet voi puhtaana laittaa?

Käytännön korjaustoimenpiteet aiheuttavat hämmennystä. Mistä tietää, mitkä asiat tulee itse hankkia ja mikä on huoltomiehen tehtävää? Tarkempi lista asukkaan omista velvollisuuksista olisi hyvä.

Asumisen hinta mietityttää, joutuu asumaan kaukana keskustasta, jotta hinta olisi kohtuullinen.

Itsenäisesti asumisen kysymyksiin ei tunnu olevan ammattilaista (koulussa tai muualla), jota osaisi juuri niissä asioissa lähestyä.

Toiveita

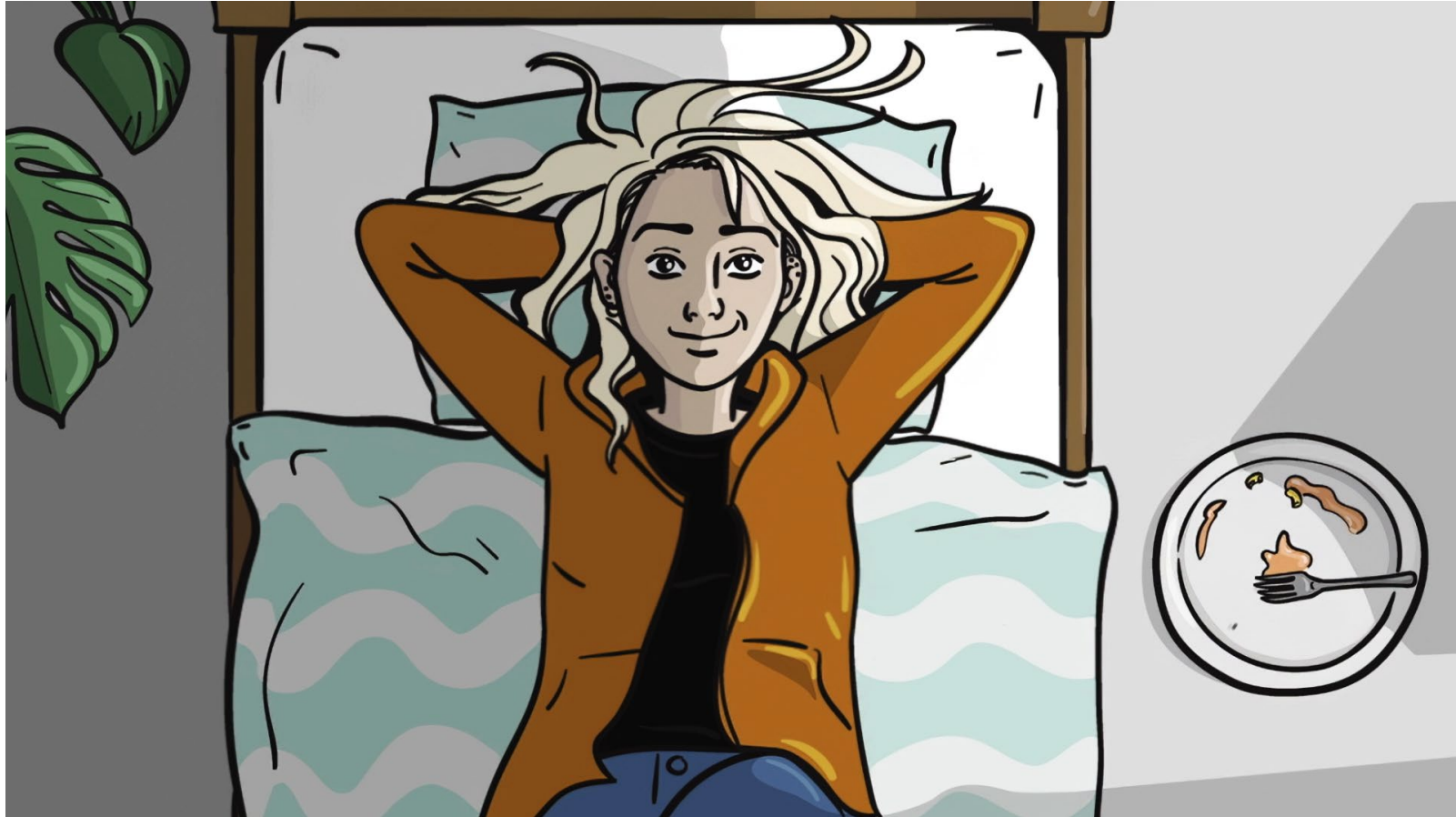
Olisi joku yksi luotettava ja selkeä sivusto, jossa ei yritetä myydä mitään.

Olisi hyvä erillinen itsenäisesti asuvien nuorten Instagram, jossa olisi kohdennettua tietoa. Siellä voisi olla joku työntekijä, joka vastaisi kysymyksiin.

Kiitos!

Lauri Ikola,
projektisuunnittelija
lauri.h.ikola@tampere.fi
+358 40 867 3988

Johanna Pyymäki,
projektisuunnittelija
johanna.pyymaki@tampere.fi
+358 41 730 7248
www.tampere.fi/tamperejunior

Video ja piirroskuvat: Videotiiviste Oy - Oivallusvideo